

CAP27

Perustuu esityshetken valmistelutilanteeseen
30.3.2022

Figure 1: Share in global production of selected crops
(2016/17-2020/21 Avg.)

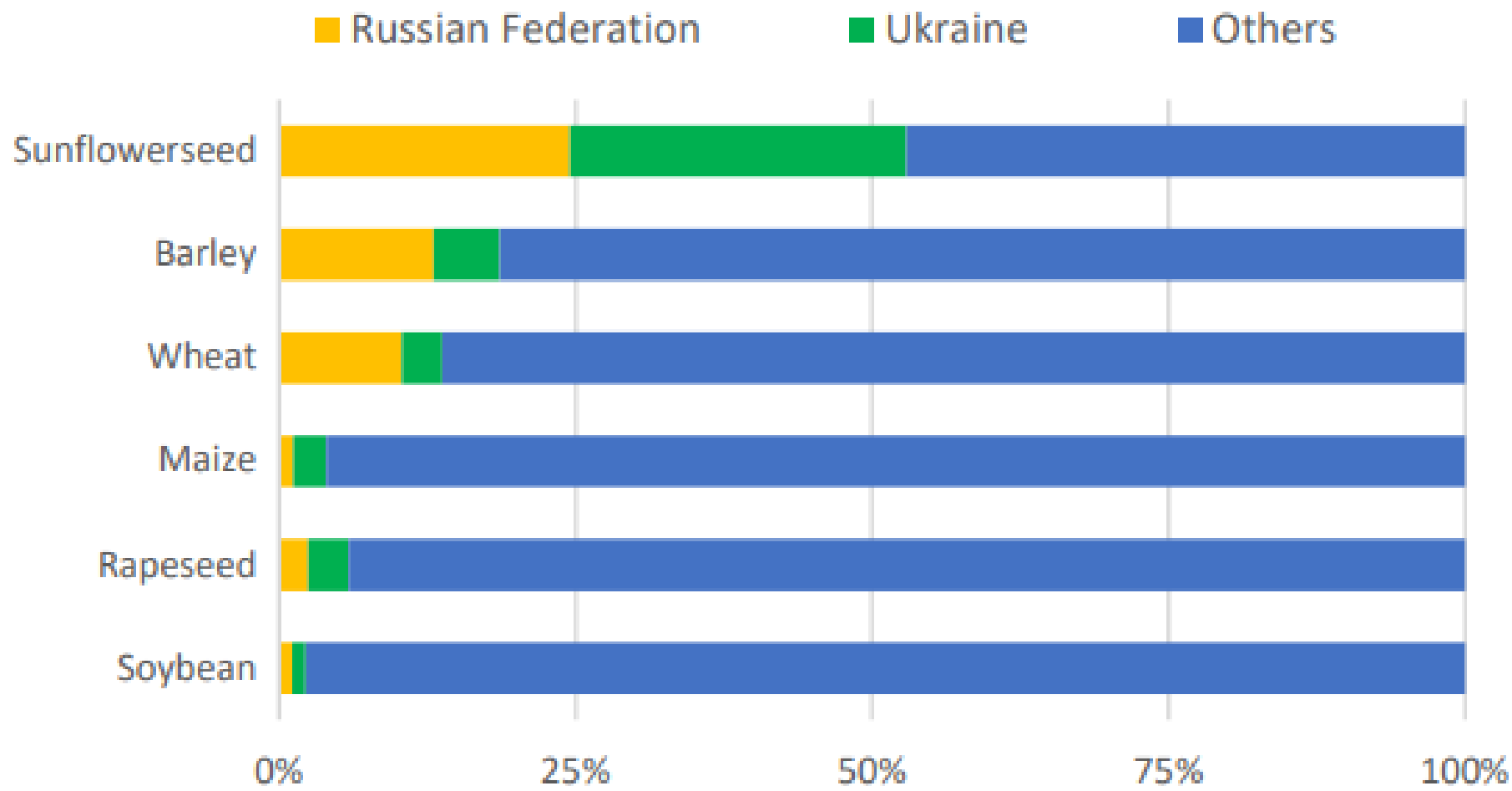
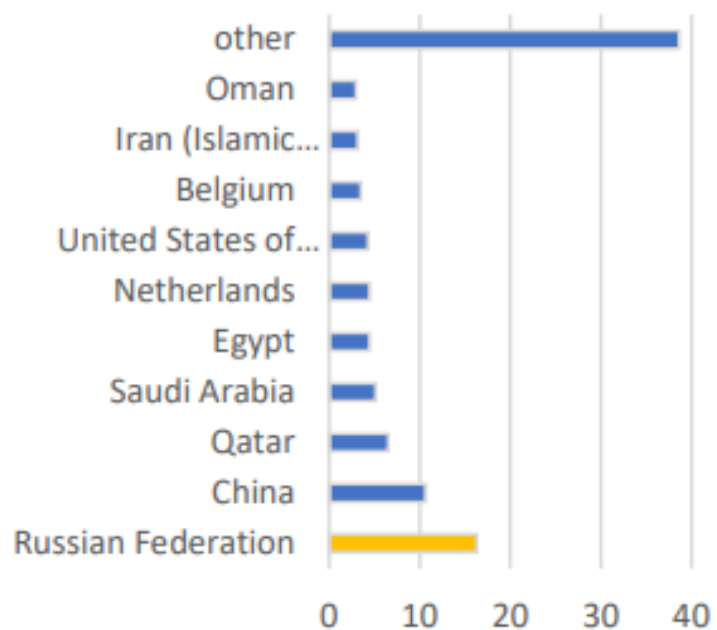
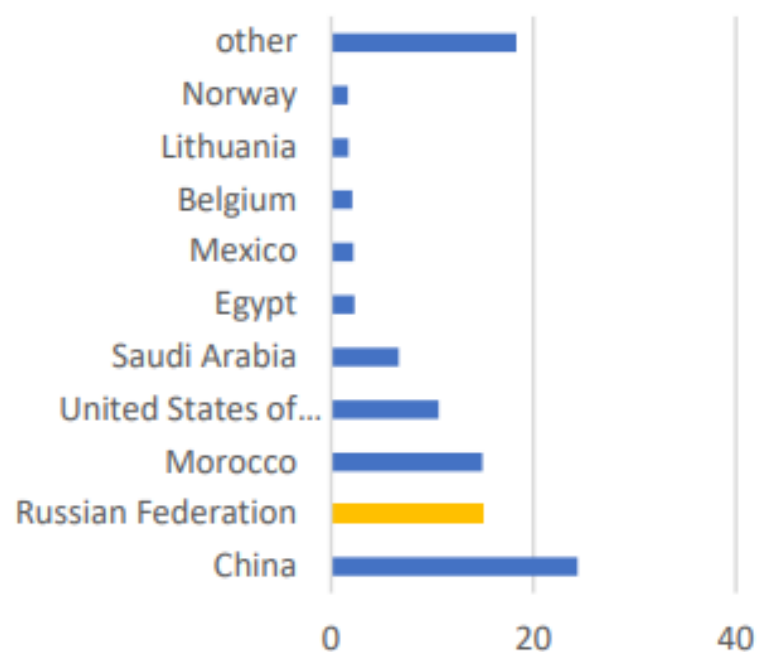

Figure 12: Top 10 exporters of N-Fertilizer

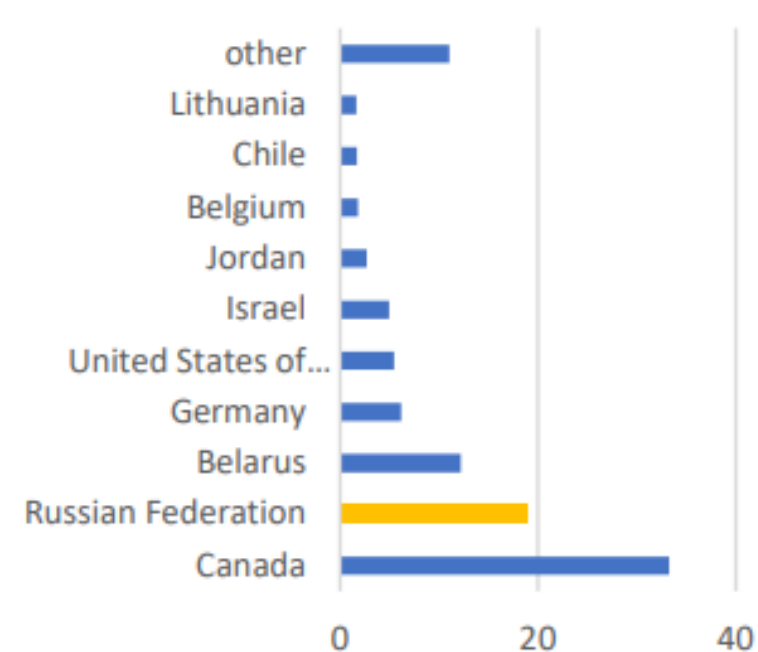
% share in global exports in 2021

Figure 13: Top 10 exporters of P-Fertilizer

% share in global exports in 2021

Figure 14: Top 10 exporters of K-Fertilizer

% share in global exports in 2021

Source: Trade Data Monitor (TDM), FAO calculations

Figure 15: Wheat Import Dependency, 2021 (%)

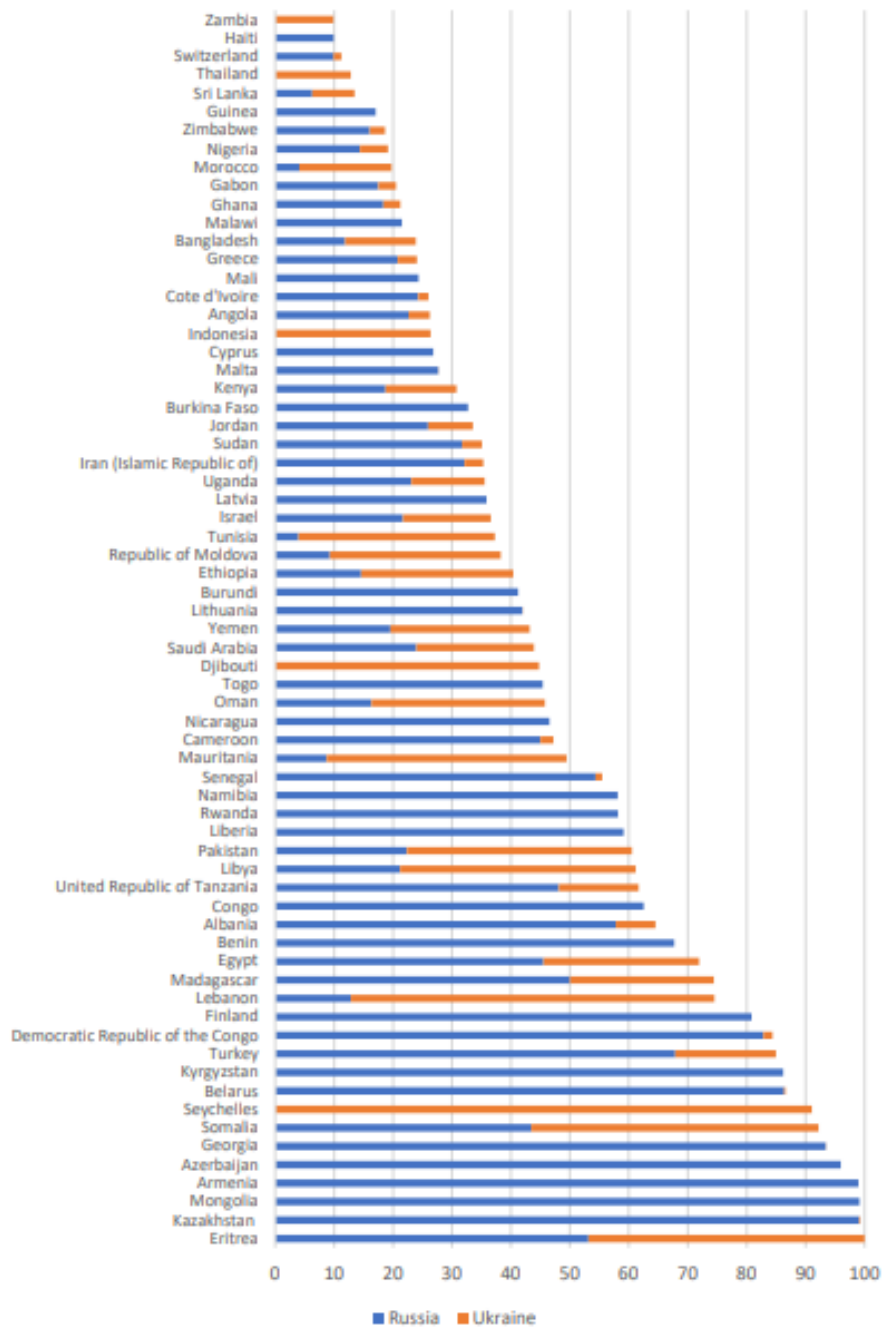
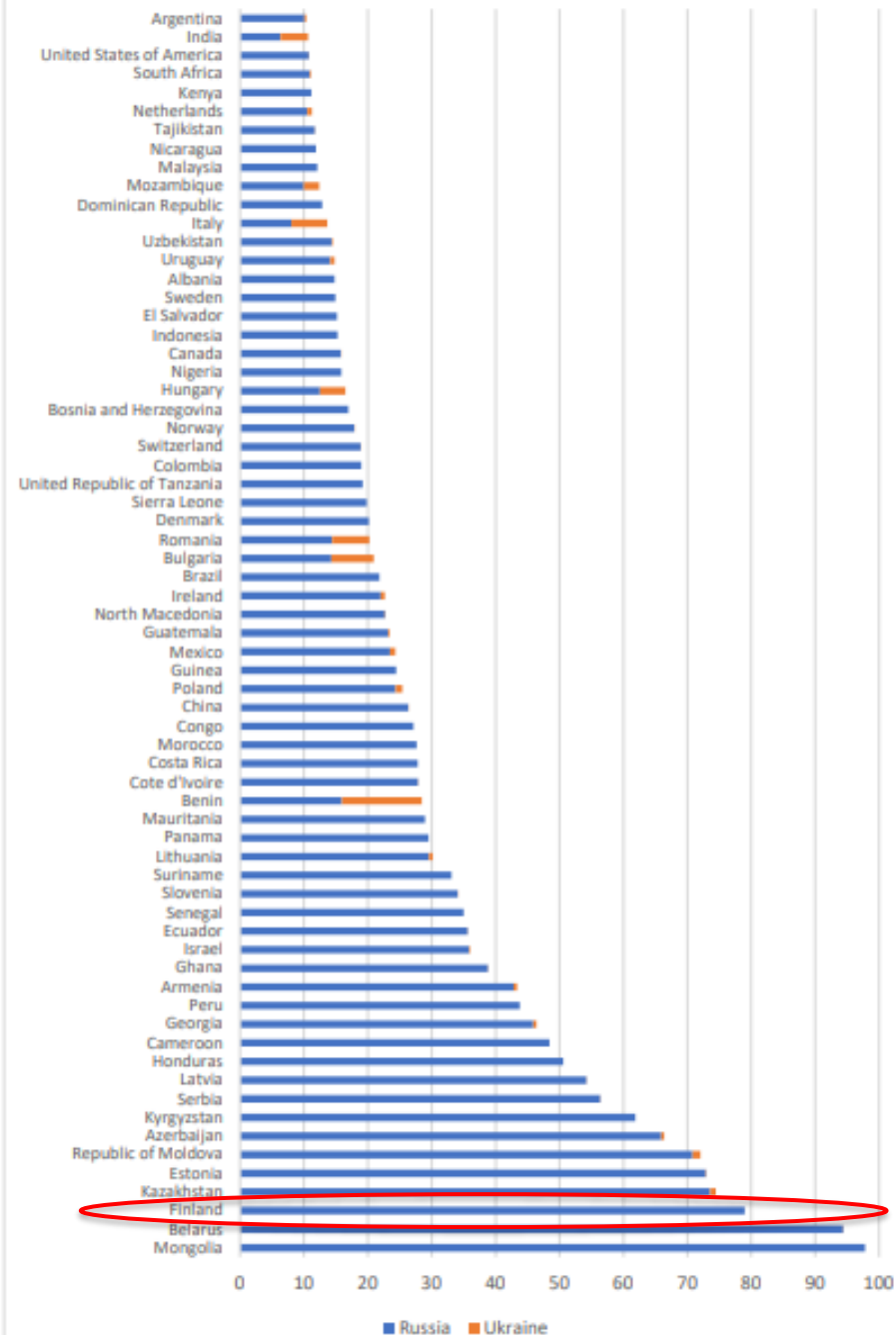
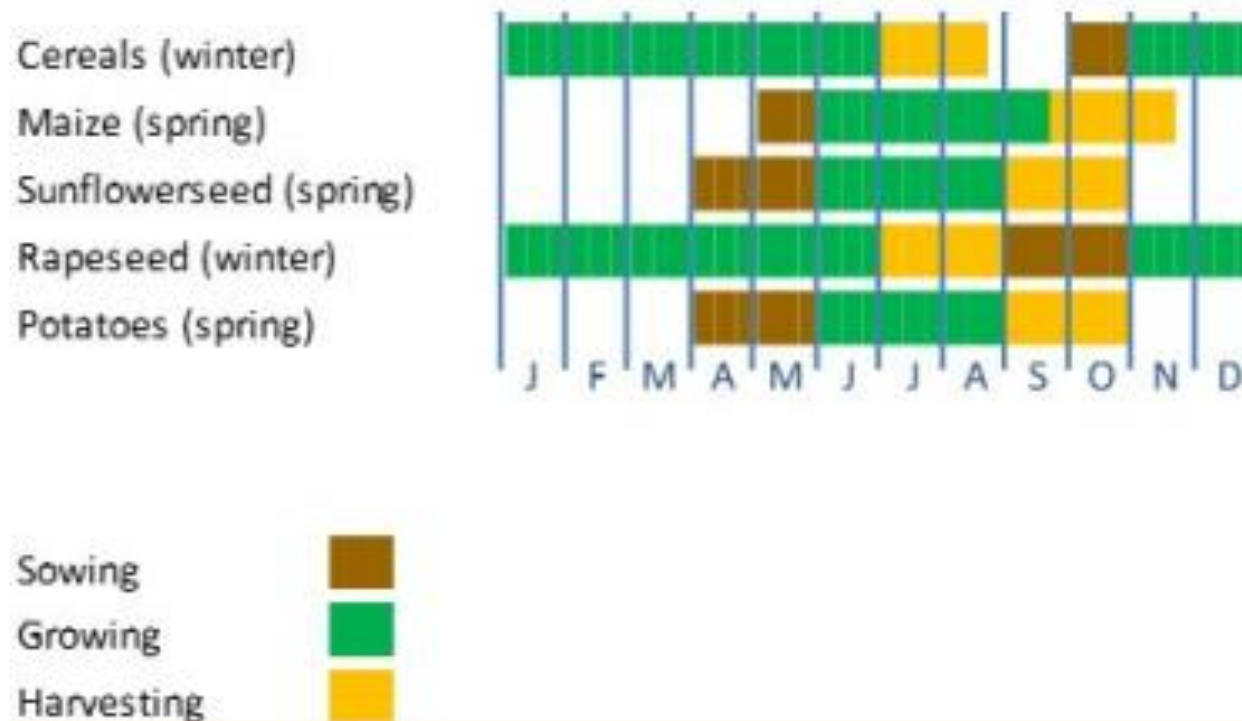

Figure 16: Fertiliser Import Dependency, 2021 (%)

Ukraine

Crop Calendar

Source: FAO/GIEWS.

Maatalouspolitiikan sisältö 2023-2027

EU:n tulevan maatalous- ja maaseutupolitiikan tavoitteina on

1. varmistaa maataloustuottajille kohtuulliset tulot
2. parantaa tuottavuutta ja kilpailukykyä
3. muuttaa elintarvikeketjun voimasuhteita
4. tukea ilmastotoimia
5. suojella ympäristöä
6. säilyttää maisemat ja biodiversiteetti
7. tukea sukupolvenvaihdoksia
8. säilyttää maaseutualueet elinvoimaisina
9. varmistaa elintarvikkeiden laatu ja täyttää terveysvaatimukset

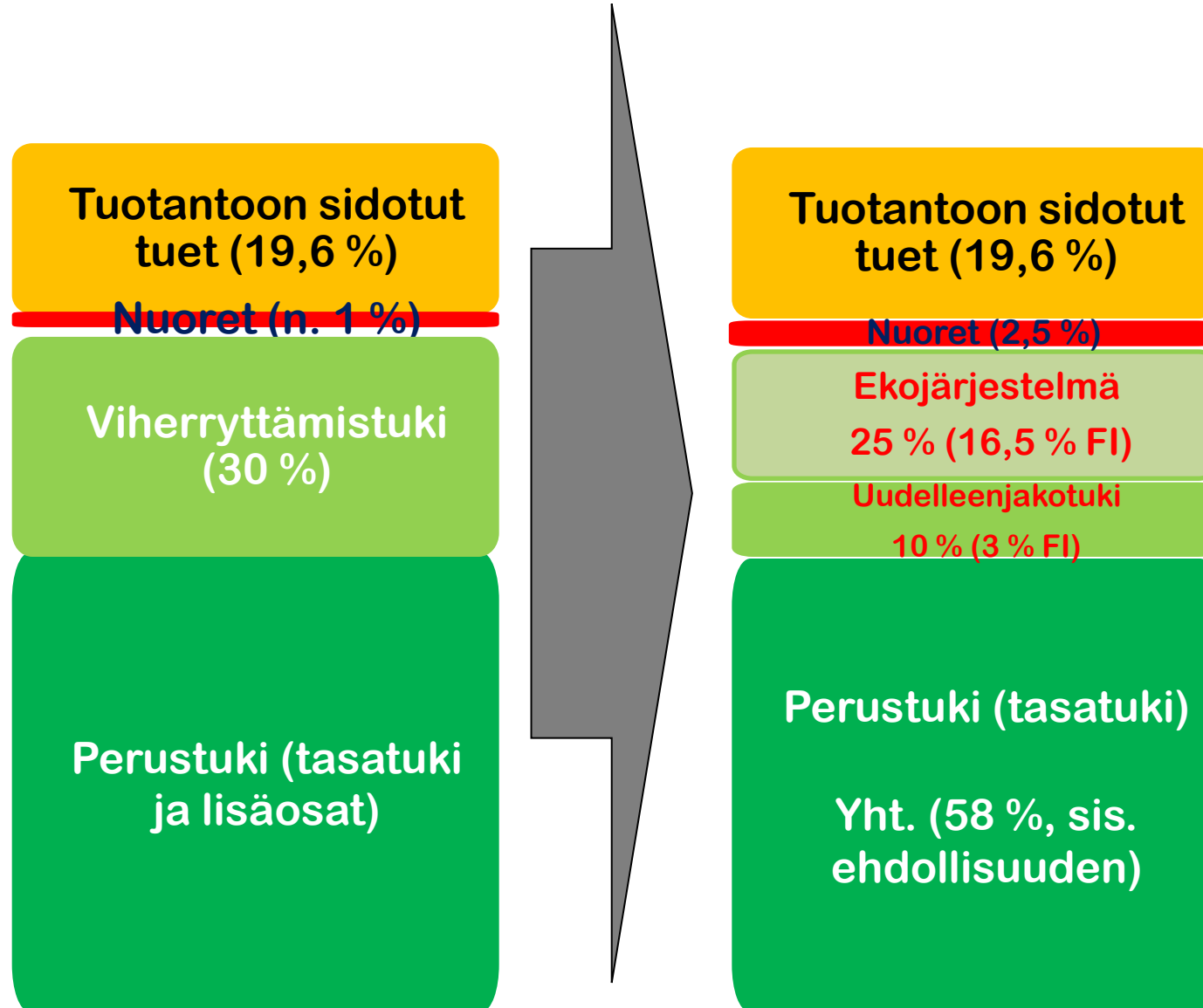

+ läpileikkaavasti: edistää osaamista, innovaatioita ja digitalisointia

Mikä muuttuu?

- **Peltotuet**
 - Vihreä arkkitehtuuri
 - Ehdollisuuden ja vapaaehtoisten toimenpiteiden yhteisvaikutus!
 - Eri toimenpiteiden tukitasojen/ehtojen suhteet erittäin herkkiä
 - Alueellinen erilaisuus <-> satopotentiaali
 - Tuotantopalkkiot
 - LHK:n kotieläinkorotus
 - Luomun kotieläinkorotus ja ns. sekatilamalli?
- **Kotieläintuet**
 - Tuotannosta irrotettu tuki
 - EHK
 - Tuotantopalkkiokokonaisuus

EU:n kokonaan rahoittama suora tuki 2015-2027

Suorat tuet, arvio

- Perustuki
 - Nykyään noin 124 e/ha + 75 e/ha AB-alueella
 - 2023 alkaen noin 145 e/ha
 - Summa kasvaa hieman vuosittain
 - Nykyään noin 108 e/ha + 65 e/ha C-alueella
 - 2023 alkaen noin 120 e/ha
 - Summa kasvaa hieman vuosittain
- **Uusi tukimuoto: Uudelleenjakotuki**
 - **Maksetaan kaikille tiloille 50 ensimmäisille hehtaareille**
 - Perussääntö on 10 % suorista tuista, mutta voi olla pienempi (3 % tarjottu)
 - Tukitaso arviolta **11-12 eur/ha**
- Tuotantopalkkiot
 - Peltokasvit (sokerijuurikas, valkuaiskasvit, öljysiemenet sekä hedelmät ja vihannekset AB)
 - 13,2 milj. e/vuosi
 - Suunniteltu tukitaso 145 e/ha (90 000 ha)
 - Pohjoisen tuen alueella jatkossa kotieläintuotannolle
 - Sonnit
 - Teuraskaritsa- ja kilipalkkio

Ehdollisuus

– Hyvät maatalouskäytännöt

- **GAEC 1, pysyvän nurmen säilyttäminen**
 - Viitevuosi 2018
- **GAEC 2, turvemaiden suojelu (alkaen vuodesta 2025)**
 - Vuoden 2022 jälkeen käyttöön otettu turvemaa on pidettävä aina nurmella (sama kivennäismaalla)
- **GAEC 3, peltokasvien sängen polttoa koskeva kielto**
- **GAEC 4, suojavyöhykkeet vesistöjen varsille**
 - 3 metrin suojakaista
- **GAEC 6, vähimmäiskasvipeite herkimmillä jaksoilla**
 - **Vähintään 30 % viljelijän peltoalasta on oltava kasvipeitteistä (sis. kevennetyn muokkauksen) kasvukauden ulkopuolella**
 - **Kesantojen on oltava pääsääntöisesti viher- tai sänkipeitteisiä kesän tietyn ajanjakson**
- **GAEC 7, viljelykierto**
 - Lähtökohtana nykyinen kahden/kolmen kasvin viljelyvaatimus
 - AB-alueen on yli 30 ha, tilalla on viljeltävä vähintään kolmea kasvia (pääkasvi enintään 75 % ja **kahden eniten viljellyn kasvin osuus saa olla enintään 90 %**)
- **GAEC 8, ei tuottava ala + hukkakauran ym. torjunta**
 - **Vähintään 4 % maatalousmaasta** aktiivisen tuotannon ulkopuolella (EFA)
 - -> Kesantoa
 - **Metsäisyyspoikkeus on edelleen voimassa**
 - -> velvoitealue Uusimaa, Varsinais-Suomi ja Ahvenanmaa (ei alla 10 ha tilat tai jos tilalla on nurmea yli 75 %)
 - Hukkakaura, kaukasianjättiputki, persianjättiputki ja armenianjättiputki on torjuttava maatalousmaalla

Ekojärjestelmä

- Talviaikainen kasvipeitteisyys
 - Sänki ja yksi- ja monivuotiset kasvit
 - Ei muutoinkin jatkuvasti kasvipeitteiset alat
 - Ei suojavyöhykkeet, turvepeltojen nurmet (ymp) tai moma-alat
 - **Tukitaso noin 50 eur/ha** (70 milj. e/1,4 milj. ha)
- Luonnonhoitonurmet
 - Niitettävä joka toinen vuosi
 - **Enintään 10 % luonnonhoitonurmea tukikelpoisesta alasta C-alueella**
 - Ei mahdollinen luomussa
 - **Tukitaso noin 65 eur/ha** (90 000 ha)
- Viherlannoitusnurmet
 - Siemenseoksessa 4 eri lajia
 - Niitettävä joka toinen vuosi
 - Ei mahdollinen luomussa
 - **Tukitaso noin 80 eur/ha** (30 000 ha)
- Monimuotoisuuskasvit
 - Saa lannoittaa perustamisen yhteydessä
 - Ei saa laiduntaa
 - Riistaruokintaa varten sadon saa korjata
 - **Tukitaso noin 300 eur/ha** (25 000 ha)

Nämä yhteensä enintään
25% pinta-alasta (**ei siis
korvauskelpoisesta alasta**)

Ekojärjestelmän muutokset verrattuna nykyisen ympäristökorvaukseen, arvio 2023 tukitasoista

- Talviaikainen kasvipeitteisyys
 - Kohdentamisalue nyt 4/18/36/54 e/ha ja muun maan alue 4/9/11 e/ha
 - Maksu koko viljellylle pinta-alalle, kun prosenttiraja täyttyy
 - Jatkossa noin 50 e/ha, jos lohko on kasvipeitteinen
- Luonnonhoitopelto
 - Nyt AB-alueella 120 e/ha, max 20 % ja 100 e/ha, max 5 %, C-alueella
 - Jatkossa noin 65 e/ha + noin 50 e/ha, max 25 %/10 %
- Viherlannoitusnurmi
 - Nyt 54 e/ha, ei enimmäisosuutta peltoalasta
 - Jatkossa noin 80 e/ha + noin 50 e/ha, max 25 %
- Vrt. satonurmi
 - Nyt 54 e/ha + 4/18/36/54 e/ha
 - Jatkossa 45 e/ha + noin 50 e/ha

Luonnonhaittakorvaus

- Kotieläinkorotus 60 e/ha poistuu
 - Naudat, lampaat, kutut -> noin 50 % kompensatio kotieläintukien korotuksena
- Yleinen luonnonhaittakorvaus säilyy ennallaan
 - AB 217 e/ha
 - C 242 e/ha
- Kesantoa enintään 25 prosenttia
 - Kesannot ja luonnonhoitopellot
 - Huom. ei sis. esim. viherlannoitusnurmea tai riista/maisemapeltoa

Ympäristökorvaus

- Tilakohtainen toimenpide (**45 eur/ha (54)** ja **113 eur/ha (200) puutarha**)
 - Lohkomuistiinpanot
 - Maanäytteet
 - ~~Hehkusjännös~~
 - Maatilan ilmasto- ja ympäristösuunnitelma kolmannen vuoden loppuun mennessä
 - Valinnaiset vaatimukset (voi vaihdella vuosittain)
 1. Ilmasto- ja ympäristökoulutus
 - Viisi eri koulutusosiota maatilan ympäristö-, ilmasto- ja monimuotoisuushaasteista (1/vuosi)
 2. Monimuotoisuuskaistat (2 peruslohkoa)
 3. Maaperän seurantatieto (2 peruslohkoa)
 - Laaja maa-analyysi (hiilen määrä ja orgaanisen aineksen määrä sekä jonkin maan kasvukuntoa tai ravinnetilaa kuvaava tutkimus tai
 - Kahdella peruslohkolla analyysin peltomaan laatutekijöistä maaperän skannauslaitteistolla
 4. Lannankäsittely, lannanluovutus, biokaasunurmi
 5. Pölyttäjien ravintokasvit (2 peruslohkoa)
 - Viljelyssä sadontuotantotarkoituksessa pölyttäjille ravintoa tarjoavia yksi- ja kaksivuotisia tuotantokasveja
 6. Täsmäviljelyteknologian käyttö
 - Tuotantopanosten levitys, kasvinsuojeluruiskun lohkoautomaatiikka, optinen hara, satomittaus (puimuri/ajosilppuri), Automaattiohjaus (traktori/työkone) tai itsekulkeva kasvinsuojeluruisku
 7. Kasvintuhoojien ja –tautien seuranta- ja tunnistussovellusten hyödyntäminen
 - Tuensaajalla on käytössään vuorovaikutteinen tietokoneella tai mobiililaitteella toimiva sovellus rikkakasvien, kasvitautien ja/tai kasvintuhoojien tunnistamiseksi ja kasvukaudenaikaisen kasvitauti- ja tuhoajatilanteen seuraamiseksi

Ympäristökorvauksen lohkokohtaiset toimenpiteet

- **Kiertotalouden edistäminen (37 e/ha)**
 - Lietelannan sijoittaminen/ravinteiden ja orgaanisten aineiden kierrättäminen
 - 15/10 (märkä/kuiva) m³/ha
- **Suojavyöhykkeet (350 e/ha)**
 - RUSLE 15 –mallin perusteella eroosioherkillä rantapelloilla, tulva-alueilla, pohjavesialueilla
- **Turveltojen monivuotiset nurmet (100 e/ha)**
 - Monivuotinen tuotantonurmi, jota ei uusita muokkaamalla sitoumuskauden aikana
- **Kerääjäkasvit (97 /ha)**
 - **Enintään 30 % korvauskelpoisesta alasta**
 - Voi perustaa seuraavan vuoden satokasvin
- **Maanparannus- ja saneerauskasvit (190 e/ha)**
 - **Enintään 20 % korvauskelpoisesta alasta**
 - Maanparannuskasvi on yksivuotinen (esim. muokkausretikka, sinimailanen, valkomesikkä)
 - **Vain lohkoilla, jotka ovat olleet yksivuotisten viljelykasvien viljelyssä edellisenä vuonna**
 - **Jos toimenpiteelle suunniteltu vuosittainen tuotos jää tavoitteestaan tai ylittää tavoitteensa, voidaan tuensaajalle maksettavan enimmäispinta-alan osuutta muuttaa hallinnon toimesta seuraavalle sitoumusvuodelle**
- **Valumavesien käsittely (77/214 e/ha)**
 - Säätosalaoituksen, säätökastelun ja kuivatusvesien kierrätyksen hoitotoimet
 - Hapan sulfaattimaa tai turvemaa
- **Vaihtoehtoiset kasvinsuojelumenetelmät puutarhakasveilla (500 e/ha)**
 - Vaihtoehtoinen kasvinsuojelu tai orgaaninen kate
- **Lintupellot (600 e/ha)**
 - Viljely kuten ennenkin ja tavoitteellisesti (kurkien, hanhien tai laulujoutsenten suosimia tuotantokasveja)
 - Maksetaan massaesiintymien todetuista levähdyksistä ja ruokailuista -> muuten ei maksua
 - Tilakohtainen vähimmäisala 10 ha ja enintään 50 % korvauskelpoisesta alasta

Luomukorvaus

- Sekatilat mahdollisia
- Myyntikasvivaatimus 30 % koskee pääsääntöisesti kaikkia tuensaajia
Vaatimuksesta voi poiketa seuraavissa tapauksissa:
 - vähintään 50 %:lla tilan peltoalasta viljellään rehua omille tai muille luomueläimille
 - Avomaan vihannesten viljelykierto sitoumuslohkoilla
- **Tarhaherne poistettaneen avomaan vihannesten listalta**
- Luomukorvausta ei makseta esim. ekojärjestelmän luonnonhoitonurmille, viherlannoitusnurmille tai ympäristökorvauksen suojavyöhykkeille
- Luomukotieläintuotannon korvaus (min 5 ey) maksetaan hehtaariperusteisena
 - Luomukotieläintuotannon eläintiheysvaatimus on 0,5 eläinyksikköä. Korvaus maksetaan niin monelle hehtaarille kuin maksuperuste täyttyy, mutta korkeintaan koko sitoumusalalle
- Korvaustasot
 - Peltoviljely 160 eur/ha
 - Avomaavihannekset 590 eur/ha
 - Kotieläintuotanto 130 eur/ha

Luomukorvaus

- Luonnonmukaisen tuotannon korvausta ei makseta
 - Suojavyöhykkeistä
 - Puutarhakasvien vaihtoehtoisesta kasvinsuojelusta
 - Ekojärjestelmän luonnonhoitonurmista
 - Viherlannoitusnurmista
 - Monimuotoisuuskasveista
 - Kesannoille luonnonmukaisen tuotantotavan kannalta tarkoituksenmukaista alaa lukuun ottamatta
 - Kotieläintiloilla eläinten hyvinvointikorvausten laidunnustoimenpiteestä
 - Satokasveista
 - Ruokohelpi energiantuotantotarkoitukseen
 - Metsäpuiden taimiaineiston tuottamisesta
 - Puuvartisten energiakasvien alasta
 - Muun hampun kuin suoriin tukiin oikeuttavan hampun alasta

Tavoitellut tuotokset luomussa

Luonnonmukainen tuotanto	2024	2025	2026	2027	2028
ha tot	422 400	452 600	487 800	529 000	577 200
euro tot	64 856 000	69 624 000	75 192 000	81 690 000	89 248 000
Eu-osuus (43 %) €	27 888 080	29 938 320	32 332 560	35 126 700	38 376 640

Luonnonmukainen tuotanto	2024	2025	2026	2027	2028
Kasvintuotanto (€)	49 600 000	53 600 000	58 400 000	64 000 000	70 400 000
Kasvintuotanto ha	310 000	335 000	365 000	400 000	440 000
Avomaan vihannekset (€)	826 000	944 000	1 062 000	1 180 000	1 298 000
Avomaavihannekset, ha	1 400	1 600	1 800	2 000	2 200
Kotieäintuotanto h(€)	14 430 000	15 080 000	15 730 000	16 510 000	17 550 000
Kotieläintuotanto ha	111 000	116 000	121 000	127 000	135 000

Esimerkkejä C-arvella (muu maa)

(arvio tilanteesta 16.3.2022 ilman uudelleenjakotukea)

	Kevätvilja*		Kevätvilja**	
	2022	2023	2022	2023
Perustuki	173	120	173	120
LHK	242	242	242	242
Ympäristökorv.	54	45	54	45
Kasvipeitteisyys	9	50	9	0
Kerääjäkasvi***			100	97
Yhteensä	478	457	578	504
* Suorakylvö ym.		Yli rajoitteen	478	407
Syysmuokattu		Rajoite*	25 %	30 %

Esimerkkejä AB-alue (arvio tilanteesta 8.3.2022)

	Syysvilja		Kevätvilja**	
	2022	2023	2022	2023
Perustuki	199	145	199	145
LHK	217	217	217	217
Ympäristökorv.	54	45	54	45
Kasvip. 40 %	18	50	18	0
Kerääjäkasvi*			100	97
Yhteensä	488	457	588	504
			488	407
**Syysmuokattu		Rajoite*	25 %	30 %

Esimerkkejä C-alue (muu maa)

(arvio tilanteesta 16.3.2022 ilman uudelleenjakotukea ja yleistä ha-tukea)

	LHP*		Viherlannoitusnurmi*		Satonurmi		Viherkesanto	
	2022	2023	2022	2023	2022	2023	2022	2023
Perustuki	173	120	173	120	173	120	173	120
LHK	242	242	242	242	242	242	242	242
Ympäristökorv.	100**	0	54	0	54	45	0	0
Kasvipeitteisyys	0	50	0	50	9	50	0	50
Ekojärjestelmä		65**		80			0	0
Yhteensä	515	477	469	492	478	457	415	412
Rajoite LHP**	5 %	10 %						
Rajoite yht*	20 %	25 %						

Esimerkkejä AB-alue (arvio tilanteesta 8.3.2022)

	LHP*		Viherlannoitusnurmi*		Satonurmi		Viherkesanto	
	2022	2023	2022	2023	2022	2023	2022	2023
Perustuki	199	145	199	145	199	145	199	145
LHK	217	217	217	217	217	217	217	217
Ympäristökorv.	120	0	54	0	54	45	0	0
Kasvipeitteisyys	0	50	0	50	18	50	0	50
Ekojärjestelmä		65		80			0	0
Yhteensä	536	477	470	492	488	457	416	412
Rajoite*	20 %	25 %						

Esimerkkejä C-alue (muu maa)

(arvio tilanteesta 16.3.2022 ilman uudelleenjakotukea)

	Riistapelto*		Maanparannuskasvi**	
	2022	2023	2022 (nurmi)	2023
Perustuki	173	120	173	120
LHK	242	242	242	242
Ympäristökorv.	300	0	54	190
Kasvipeitteisyys	0	50?	9	50?
Ekojärjestelmä		300		
Yhteensä	715	712/662	478	602/552
Rajoite*	20 %	25 %	Rajoite**	20 %

Esimerkkejä AB-alue (arvio tilanteesta 8.3.2022)

	Riistapelto*		Maanparannuskasvi**	
	2022	2023	2022	2023
Perustuki	199	145	199	145
LHK	217	217	217	217
Ympäristökorv.	300	0	54	190
Kasvipeitteisyys	0	50?	18	50?
Ekojärjestelmä		300		
Yhteensä	716	712/662	488	602/552
Rajoite*	20 %	25 %	Rajoite**	20 %

Esimerkkejä AB-alue (arvio tilanteesta 8.3.2022)

Kohdentamisalue	Suojavaöhyke	
	2022	2023
Perustuki	199	145
LHK	217	217
Ympäristökorv.	500	350
Kasvipeitteisyys 40 %	0	0
Ekojärjestelmä		0
Yhteensä	916	712

Kotieläintuet

- **Eläinpalkkiomalli?**
 - Sonnit?
- **AB-alue**
 - Tuotantopalkkiot
 - Sika- ja siipikarjatalouden tuotannosta irrotettu tuki
- **C-alue**
 - Tuotantopalkkiot
 - Sonnit ja teuraskaritsat/kilit
 - Kansallinen kotieläintuki
 - Sika- ja siipikarjatalouden tuotannosta irrotettu tuki

Analysointia muutoksista

- **Vihreä arkkitehtuuri**
 - Talviaikainen kasvipeitteisyys
 - Nykyinen kohdentamisalue, ennallaan
 - Muu maa, +++
 - Luonnonhoitopellot
 - AB –alue, ennallaan
 - C-alue, + (5%→10%)
 - Viherlannoitusnurmet
 - Koko maa, ++
 - Suojavyöhykkeet
 - Koko maa, -
 - Kerääjäkasvit
 - Koko maa, +
 - Maanparannuskasvit
 - Koko maa, ++
 - Saneerauskasvit
 - Koko maa, -
 - Viljelty pelto
 - Suhteessa ”hömppään”, --
- **Raiviot**
 - Perustulotuki, +
 - Talviaikainen kasvipeitteisyys, +
 - LHP, viherlannoitusnurmet +
 - Riista/maisemapellot, +
 - LHK kotieläinkorotuksen poistuminen, +
 - LHK ja luomu, ei muutosta
 - Ympäristökorvaus, + (ehtoja ei tarvitse noudattaa)
 - Ehdollisuus, (-)
- **Turvepellot**
 - Ehdollisuus, -
 - Ympäristökorvaus, +
- **Muut**
 - LHK:n kotieläinkorotuksen poistumisen kompensointi, --
 - Eläinmäärältään pienet kotieläintilat, -
 - Kotieläintilat ilman peltoa, +
 - Hevostilat, -
 - Hiehoikasvatus kokonaisuutena, -
 - Yksimahaist, ---
 - Kokonaisrahoitus, ++

EHK

- Pohjana mm. nykyiset toimeenpanokokemukset, valvonta, palaute, tutkimus, eläinsuojelulain uudistus, hallinnollisen taakan keventäminen ja komissio poliittisen linjaukset
- Komission havaintoja
 - Hyvinvointisuunnitelmat tulisi kytkeä toimenpiteisiin
 - Kytkeä koulutukseen antimikrobiasioissa ja hyvinvointiasioissa

EHK

- **Hyvinvointisuunnitelmat** (naudat 17 e/ey, siat 11 e/ey, lampaat/vuohet 17 e/ey)
 - Hyvinvointisuunnitelma on vuosittainen toiminnan hallinta- ja kehittämissuunnitelma, joka sisältää tilakohtaisia toimia eläinten hyvinvoinnista, terveydenhoidosta ja bioturvallisuudesta
 - Viljelijä tekee suunnitelman vuosittain ja kehittää sitä tilan olosuhteet ja tuotantotapa huomioon ottaen
 - Hyvinvointisuunnitelmassa on kuvattava olosuhteet, varautuminen häiriötilanteisiin, tuotannon- ja ruokinnan toteuttaminen, tautisuojaus, hyvinvoinnin parantaminen sekä mahdolliset havainnot ja kehittämistarpeet
 - Viljelijä voi suunnitella ja arvioida kehittämiskohteita yhdessä eläinlääkärien, neuvojien ja/tai muiden asiantuntijoiden kanssa

EHK

- **Nautojen poikima-, hoito ja sairaskarsinat (yhdistetty nykyisistä) 23 e/ey**
 - Jokaista alkavaa poikimatonta 50 naudan ryhmää kohti on oltava vähintään yksi kiinteä tai osista koottavissa oleva erillinen karsina tai muu vastaava tila sairastunutta, hoidettavaa tai poikivaa nautaa varten. Ryhmä- tai yksilökarsinassa alle 12 kk ikäisillä naudoilla on oltava tilaa vähintään 6 m² eläintä kohden ja yli 12 kk ikäisillä naudoilla tilaa on oltava vähintään 9 m² eläintä kohden
 - Poikineilla lypsylehmillä ja emolehmillä on oltava jokaista alkavaa 20 lehmän ryhmää kohden vähintään yksi kiinteä tai osista koottavissa oleva erillinen karsina tai muu vastaava tila sairastunutta, hoidettavaa tai poikivaa nautaa varten. Ryhmä- tai yksilökarsinassa pinta-alan on oltava vähintään 9m² eläintä kohden
 - Lypsylehmiä tulee olla mahdollista lypsää koneellisesti
- **Vasikoiden olosuhteiden parantaminen (nupoutus poistettu) 344 e/ey**
 - Toimenpide kaikille tilan alle 6 kk ikäisillä naudoille
 - Vasikoilla on oltava runsaasti kuivitettu, kiinteäpohjainen ja pehmeä makuualue
 - Ryhmäkarsinassa tilaa tulee olla **2,25 m²/vasikka** tai mikäli vasikka on emän kanssa, tilaa tulee olla 10 m²
 - Vähintään kuukauden ikäisiä vieroitettuja vasikoita on pidettävä ryhmäkarsinoissa, jos ryhmästä erottamiseen ei ole syytä (ryhmästä erotetulla vasikalla tulee säilyä näköyhteys muihin nautoihin)
 - Tilalla tulee olla pakastettua ternimaitoa tai ternimaitokorviketta (ennen pakastamista ternimaidon laatu on mitattava)
 - **Pakastetun ternimaidon** laadusta pidetään kirjaa
 - Vasikan tulee saada maito tai maitojuoma imemällä nisästä tai tutista koko juottokauden ajan

EHK

- **Urospuolisten nautojen olosuhteiden parantaminen 135 e/ey**
 - Toimenpide kaikilla vähintään 6 kk – 18 kk ikäisille urospuolisille naudoille
 - Jokaista nautaa kohden on oltava pinta-alaa lämminkasvattamossa vähintään 3,5 m², kylmäkasvattamossa vähintään 5,5 m²
 - Makuualue on oltava vähintään puolet eläinkohtaisesta vähimmäispintaalasta. Makuualue on oltava kiinteäpohjainen, hyvin kuivitettu ja pehmeä tai rakolattiakarsinoissa makuualueella on käytettävä lattiaa pehmentäviä rakenteita kuten rakolattiapehmikkeitä tai kumitettuja palkkeja
 - Ei saa pitää kytkettynä
 - Eri sukupuolta olevia yli 8 kk ikäisiä nautoja ei saa pitää samassa karsinassa, ylämaankarjalla ikärajana on 10 kk
- **Nautojen laidunnus (naaraspuoliset naudat, ei luomu) 67 e/ey**
 - Toimenpide naaraspuoleisille vähintään 6 kk ja enintään 2 v. ikäisille naudoille ja/tai yli 2 v. ikäisille naudoilla
 - Laidunnusaika on vähintään 90 päivää. Tila voi valita joko molemmat (a ja b) tai vain toisen (a / b)
 - a) Nuorkarjan laidunnus (vähintään 6 kk - 2 v. naaraspuolet naudat)
 - b) Emo ja -lypsylehmien laidunnus (yli 2 v. naaraspuoleiset naudat)
 - Laidunnuksesta on pidettävä kirjaa
 - Jos tilalla on sitoumus nautoja koskevasta luonnonmukaisesta kotieläintuotannosta, toimenpidettä nautojen laidunnuksesta ei voi valita
 - Laiduntamiseen liittyviä toimenpiteitä ei voi valita tila, jolla on vain läpi vuoden ulkona kasvatettavia nautoja

EHK

- **Nautojen ulkoilu (ei luomu) 33 e/ey**
 - Toimenpide tilan kaikille vähintään 6 kk ikäisille naudoille
 - Naudat on päästettävä ulkoilemaan vähintään 120 päivää vuodessa
 - Mikäli laidunnuksen (EHK 05) valinnut tila valitsee myös ulkoilun (EHK 06), on noudatettava kummankin ehtoja (laidunnus 90, ulkoilu tämän lisäksi 120)
 - Ulkoilusta on pidettävä kirjaa
 - Jos tilalla on sitoumus nautoja koskevasta luonnonmukaisesta kotieläintuotannosta, toimenpidettä nautojen ulkoilusta ei voi valita
 - Ulkoiluun liittyviä toimenpiteitä ei voi valita tila, jolla on vain läpi vuoden ulkona kasvatettavia nautoja

Kiitos!